

پیش بینی سازگاری تحصیلی براساس
سبک‌های یادگیری و خودتنظیمی تحصیلی

**Prediction of academic adjustment based on learning styles
and academic self-regulation**

دکتر فرهاد خرمائی (نویسنده مسئول)

Dr Farhad Khormaei *

Associate professor of psychology
school of education and psychology,
shiraz university.
khormaei@shirazu.ac.ir

دانشیار روانشناسی تربیتی دانشگاه شیراز.

سارا فصیحانی فرد

Sara Fasihanifard

Ph.D. Student of Psychology,
Shiraz University

دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی دانشگاه شیراز

Fateme Azadi Dehbidi

Fateme azadi dehbidi ph.D.C,
consultant education fars.

فاطمه آزادی ده‌بیدی

دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی، مشاور آموزش

و پرورش فارس

Abstract

The aim of this study is to investigate the role of learning style and academic self-regulation in order to predict academic adjustment among students. The Statistical population of this research are 250 female bachelor students of Shiraz University who have chosen from different colleges of Shiraz University by the multistage random cluster sampling method. They answered to the self-regulation questionnaire (Bouffurd et al, 1995), Kolb learning style questionnaire (1985), academic adjustment) questionnaire (Baker &

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی نقش سبک‌های یادگیری و خود تنظیمی تحصیلی در پیش‌بینی سازگاری تحصیلی در میان دانشجویان بود. جامعه آماری پژوهش دانشجویان دختر مقطع کارشناسی دانشگاه شیراز بودند و نمونه پژوهش ۲۵۰ دانشجوی دختر مقطع کارشناسی بودند که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی چند مرحله‌ای از دانشکده‌های دانشگاه شیراز انتخاب شدند و به پرسشنامه خودتنظیمی (بوفارد و همکاران، ۱۹۹۵)، پرسشنامه سبک‌های یادگیری کلب (۱۹۸۵) و پرسشنامه

Siry, 1989). The Correlation method was used in this research and the results were analyzed by multiple linear regression by using the SPSS 21 software. Outcomes imply that only abstract conceptualization ($\beta=0/27$, $P=0/01$) is a positive predictive of academic adjustment among other four learning styles. Moreover, academic self-regulation ($\beta=0/55$, $P=0/0001$) is a positive predictive of academic adjustment. Considering predictive coefficient of this variable in academic adjustment, it is concluded that providing academic environment and Classroom structure which lead to academic self-regulation of learners have an important role in the reduction of their incompatibility.

سازگاری تحصیلی (بیکر و سریاک، ۱۹۸۹) پاسخ دادند. این پژوهش به روش همبستگی بود و داده‌ها بوسیله تحلیل رگرسیون چند گانه به روش همزمان با استفاده از نرم‌افزار SPSS21 مورد تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد که از بین چهار سبک یادگیری تنها سبک یادگیری مفهوم سازی انتزاعی ($P = 0/01$)، $\beta = 0/27$) پیش‌بینی کننده مثبت سازگاری تحصیلی است. همچنین خودتنظیمی تحصیلی ($P = 0/0001$)، $\beta = 0/55$) پیش‌بینی کننده مثبت سازگاری تحصیلی می‌باشد. با توجه به ضرایب پیش‌بین این متغیر در سازگاری تحصیلی می‌توان نتیجه گرفت فراهم کردن محیط آموزشی و ساختار کلاسی که به خود تنظیمی تحصیلی یادگیرندگان بیانجامد، نقش مهمی در کاهش ناسازگاری آنان ایفا خواهد کرد.

Keywords: learning styles, academic adjustment, academic self regulation.

واژگان کلیدی: سبک های یادگیری، سازگاری تحصیلی، خودتنظیمی تحصیلی.

مقدمه

انتقال از دبیرستان به دانشگاه، تغییر عمده‌ای در زندگی عده‌ای از نوجوانان است (فردلندر^۱ و همکاران، ۲۰۰۷) و به عنوان چالش تحولی مهمی در اواخر نوجوانی مطرح است. به این دلیل که استقلال و مسئولیت‌های فرد افزایش پیدا می‌کند (هیکن^۲ و همکاران، ۲۰۰۰ به نقل از ووسلی^۳، ۲۰۰۳)، حضور در دانشگاه، دانشجویان را با فرصت‌هایی برای تحول اجتماعی روانی رو به رو می‌سازد (تائو^۴ و همکاران، ۲۰۰۰ به نقل از

1. Friedlander

2. Hickman

3. Woosly

4. Tao

فریدلندر و همکاران، ۲۰۰۷). با این حال ورود به دانشگاه تجربه ای همراه با استرس است (لئو و بونز^۱، ۱۹۹۷). و نیز منبع فشار حاد می باشد (گال^۲ و همکاران، ۲۰۰۰ به نقل از فریدلندر و همکاران، ۲۰۰۷). بدون سازگاری موفق در دانشگاه ممکن است دانشجویان از تحصیل در دانشگاه انصراف دهند و یا دچار مشکلات زیادی در زمینه سازگاری تحصیلی شوند. در ایالات متحده حدود ۳۰ الی ۴۰ درصد دانشجویان بدون اینکه مدرک دانشگاهی اخذ کنند از دانشگاه انصراف می دهند و تعدادی از این دانشجویان هرگز برای اتمام تحصیلات خود اقدام نمی کنند (کان سولو^۳، ۲۰۰۰ به نقل از انوچز و رونالد^۴، ۲۰۰۶).

سازگاری در موقعیت‌های آموزشی که از آن تحت عنوان سازگاری تحصیلی^۵ یاد می‌شود ناظر به توانمندی‌های یادگیرندگان در ارتباط با شرایط و الزامات تحصیل و نقش‌هایی است که مدرسه به عنوان یک نهاد اجتماعی فرا روی آن‌ها قرار می‌دهد (پیتوس^۶، ۲۰۰۶). باکر و سیریک^۷ (۱۹۸۴) انگیزه برای یادگیری، انجام اعمالی برای برآورده ساختن الزامات و نیازهای تحصیلی، داشتن درک واضحی از اهداف تحصیلی و رضایت کلی از محیط تحصیلی را به عنوان برخی از مولفه‌های سازگاری تحصیلی معرفی کرده‌اند. همچنین سازگاری تحصیلی به عنوان داشتن نگرش مثبت نسبت به اهداف تحصیلی، کامل کردن نیازهای تحصیلی، موثر بودن تلاش‌های فراگیران برای رسیدن به این باور و نگرش مثبت به محیط تحصیلی نیز معرفی شده است (پورددهقان اردکانی، ۱۳۸۳ به نقل از زارع نژاد، ۱۳۹۰). سبک‌های یادگیری^۸ از عوامل موثر در یادگیری است که این جز ویژگی‌های فردی یادگیرندگان نیز محسوب می‌شود. به اعتقاد متخصصان سبک

1. Leong & Bonz.

2. Gall

3. Consolvo

4. Enochs & Ronald

5. academic adjustment

2. Pettus

3. Baker & Siryk

8. learning Style

یادگیری، رجحان افراد را برای به دست آوردن، حفظ و اصلاح اطلاعات مشخص می‌سازد که با به کارگیری و بر حسب بهره هوشی آن‌ها صورت می‌گیرد (تنویر، ادیتیا و بانشی^۱، ۲۰۱۰). سبک‌های یادگیری فردی انعکاسی از عوامل متعدد روانی و شناختی‌اند و همچنین این سبک‌ها رویکرد فرد را برای پاسخ به محرک‌های یادگیری مشخص می‌کنند (کرستو و دیناوا^۲، ۲۰۱۰). وولفولک^۳ (۲۰۰۴) بر تفاوت‌های فردی تأثیر گذار در یادگیری کلاسی و لاشینگر^۴ (۱۹۸۶) بر روش‌های مورد استفاده افراد در سازمان دهی اطلاعات و تجربیات اشاره می‌کنند. بطور کلی سبک‌های یادگیری بر خلاف هوش و استعداد که توانایی هستند، توانایی به حساب نمی‌آیند و به اینکه یادگیرنده چگونه یاد می‌گیرد اشاره دارند، نه به اینکه به چه خوبی از عهده یادگیری برمی‌آید (امامی پور و شمس اسفند آبادی، ۱۳۸۶). در واقع سبک‌های یادگیری بیشتر بر جنبه تفاوت‌های فردی یادگیرندگان تأکید دارند. در دهه‌های اخیر سبک‌های یادگیری به عنوان عامل مهم فردی در تسهیل یادگیری در نظر گرفته می‌شود و پژوهش‌های بسیاری در مورد آن انجام شده است. در این پژوهش‌ها سبک‌های یادگیری کلب^۵ (۱۹۸۴) بسیار مورد توجه قرار گرفته است. کلب بر اساس نظریات دیویی^۶، لوین^۷ و پیاژه^۸ یک چرخه چهار مرحله‌ای به نام چرخه یادگیری تجربه‌ای بنا نهاده است. طبق نظر کلب تجربه در یادگیری نقش مهمی ایفا می‌کند. نظریه کلب در رابطه با چرخه تجربی‌اش به صورت زیر توصیف شده است: ابتدا تجربه عینی^۹ فوری اساس مشاهده تاملی^{۱۰} را می‌سازد. بعد این مشاهده و تفکر به صورت مفاهیم و تعمیم‌ها در می‌آیند که همان مرحله مفهوم سازی انتزاعی است. در

1. Tunwir, Aditya, & Banshi

2. Christou & Dinov

7. Woolfolk

8. Lashioer

9. Kolb

10. Dewey

11. Lewn

12. Piaget

13. concrete experience

14. reflective observation

پایان مرحله آزمایشگری فعال^۱ است که در این مرحله یادگیرندگان مفاهیم و فرضیات مرحله قبل را در موقعیت‌های عینی تازه آزمون می‌کند و در نتیجه آن تجربیات عینی جدیدی بدست می‌آورد (سیف، ۱۳۸۶). کلب و فرای (۱۹۷۵، نقل از علی آبادی، ۲۰۰۳) با ترکیب چهار شیوه یادگیری فوق، چهار سبک یادگیری همگرا، واگرا، جذب کننده و انطباق یابنده را نامگذاری کرده‌اند. افراد همگرا دارای ویژگی‌های کاربرد اعمال اندیشه‌ها، استفاده از استدلال فرضیه‌ای-قیاسی در مورد مسائل خاص، دستکاری اشیا و غیرهیجانی بودن هستند. افراد واگرا دارای توانایی تخیل بالا، تولید اندیشه و دیدن امور از زوایای مختلف و دارای سوابق تحصیل در علوم انسانی و هنرهای زیبا هستند. افراد جذب کننده دارای خصوصیات نظیر توانایی مفهوم سازی انتزاعی، قوی بودن در استدلال استقرایی می‌باشند. این افراد جذب علوم پایه و ریاضیات می‌شوند و افراد انطباق یابنده با ویژگی عینی بودن، علاقه به بحث گروهی، همراهی با هم‌سالان و علاقه به معامله و بازاریابی مشخص می‌شوند.

خود تنظیمی تحصیلی^۲ از دیگر متغیرهای محتمل اثر گذار بر سازگاری تحصیلی است. خود تنظیمی در یادگیری از مقوله‌هایی است که به نقش فرد در یادگیری می‌پردازد. این سازه ابتدا در سال ۱۹۶۷ توسط بندورا^۳ مطرح شد (کدیور، ۱۳۸۰). پنتریچ و دی-گروت^۴ (۱۹۹۰) طی یک تعریف نسبتاً جامع این نوع یادگیری را فرایند فعال و سازمان یافته‌ای تعریف می‌کنند که طی آن فراگیران اهدافی را برای یادگیری خود انتخاب کرده و سپس سعی می‌کنند تا شناخت، انگیزش و رفتار خود را تنظیم، کنترل و نظارت نمایند. اهمیت این سازه در یادگیری، موفقیت تحصیلی، شغلی و غیره به حدی است که صاحب نظران الگوهای متفاوتی از آن ارائه داده‌اند. از جمله این الگوها، الگوی پنتریچ (۱۹۹۵) است. در این الگو خودتنظیمی در یادگیری^۵ به استفاده بهینه از راهبردهای شناختی،

1. active experimentation

2 . academic self regulation

3. Bandura

4. Pintrich & Degrut

5. self-regulation in learning

فراشناختی و مدیریتی منابع جهت بیشینه کردن یادگیری اطلاق شده است. بوفارد، بویسورت، ویزیو و لاروچی^۱ (۱۹۹۵) با اقتباس از مدل‌های موجود سه مولفه شناختی، فراشناختی و انگیزشی را برای فرایند خودتنظیمی در نظر گرفتند (کدیور، ۱۳۸۰). چارچوب اصلی نظریه یادگیری خودتنظیمی توسط زیمرمان و مارتینز پونز^۲ (۱۹۸۶) مطرح شده است. طبق نظریه زیمرمان و مارتین پونز (۱۹۸۶)، اساس خود تنظیمی آن است که چگونه یادگیرندگان از نظر فراشناختی، انگیزشی و رفتاری یادگیری را در خود سامان بخشند (زیمرمن و مارتین پونز، ۱۹۸۶). راهبردهای شناختی به هر گونه رفتار، اندیشه یا عمل، که هدف آن کمک به فراگیری، سازمان دهی و ذخیره سازی دانش و سهولت بهره برداری از آن‌ها در آینده است اطلاق می شود. راهبردهای فراشناختی خودتنظیمی نظارتی هستند و در نظارت بر راهبردهای شناختی و هدایت آن‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند. این راهبردها را می‌توان در سه دسته راهبردهای برنامه ریزی، راهبردهای نظارت و کنترل و راهبردهای نظم دهی قرار داد. راهبردهای مدیریت منابع راهبردهای تسهیل کننده بوده و یادگیرندگان معمولاً از آن‌ها برای کنترل و اداره محیط مانند مدیریت در تنظیم وقت، نحوه تلاش، انتخاب محیط مطالعه و کمک گرفتن از افراد دیگر مثل معلمان، همسالان و منابع استفاده می‌کنند (پتتریچ، ۲۰۰۴). مطالعات تجربی به ارتباط قابل توجه بین موفقیت آکادمیک و استفاده از مهارت های خودتنظیمی و درک از چگونگی استفاده از این مهارت‌ها اشاره داشته‌اند (زیمرمن، ۲۰۰۱؛ کاسنین^۳، ۲۰۰۷). یک نظر احتمالی و مهم این است که خودتنظیمی یک فرآیند کشگرایانه است که به یادگیرنده در جهت کسب مهارت های آکادمیک از قبیل تنظیم اهداف، انتخاب و جایگزینی راهبردها و کنترل اثربخشی خود کمک می‌نماید (فان^۴، ۲۰۱۰). پژوهش‌ها نشان داده است که یادگیرندگان خود تنظیم گر از لحاظ تحصیلی به مراتب برتر از سایر

⁶.Bouffard

⁷.Zimmerman & Martinez Pons

¹.Kosnin

².Phan

یادگیرندگانی هستند که یادگیریشان خودتنظیم گرایانه نیست (عظیمی، پیری و زواره، ۱۳۹۲؛ میرزاییان، حسن زاده و شیردل؛ ۱۳۹۱).

پژوهش‌های انجام شده بر رابطه سبک‌های یادگیری و سازگاری تحصیلی صحنه می‌گذارد. به عنوان مثال زارعی (۱۳۹۰) نشان داد که از بین سبک‌های یادگیری، تنها سبک یادگیری واگرا و از بین شیوه‌های یادگیری، دو شیوه یادگیری مفهوم سازی انتزاعی و آزمایشگری فعال به ترتیب سهم معناداری از واریانس پیشرفت تحصیلی و سازگاری آموزشی را تبیین می‌کنند. همچنین در پژوهشی دیگر نشان داده شد که آزمایشگری فعال و تجربه عینی پیش بینی کننده مثبت و قوی متغیر سازگاری تحصیلی است (پناهی، ۱۳۹۳). در مطالعه افشون (۱۳۹۳) نیز نشان داده شد که سبک‌های یادگیری شناختی، سازگاری تحصیلی را بصورت معنادار پیش بینی می‌کنند.

پژوهش‌هایی که به بررسی رابطه خودتنظیمی با سازگاری تحصیلی پرداخته است نیز نشان می‌دهند خود تنظیمی و سازگاری تحصیلی ارتباط معناداری با یکدیگر دارند. در مطالعه که حاجی شمسایی، کارشکی و امین یزدی (۱۳۹۲) بر روی هر دو جنسیت انجام داده اند نشان داده شد که در افراد یا محیط‌هایی که خودتنظیمی بالا است، ناسازگاری کاهش می‌یابد. در تحقیق کازان و انیتی (۲۰۱۰) نشان دادند که استفاده از راهبردهای خودتنظیمی رابطه ای قوی با سازگاری تحصیلی دارد. در پژوهشی دیگر که بر روی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم انجام شد، نتایج حاکی از آن بود که خودتنظیمی پیش بینی کننده قوی و معنادار سازگاری تحصیلی است (هنربخش، ۱۳۹۴). در تحقیق اسماعیلی راد (۱۳۹۴) نیز نشان داده شد که بین خودنظم دهی فراشناختی و سازگاری تحصیلی دانش آموزان رابطه معناداری وجود دارد. تحقیق کازان (۲۰۱۲) نیز نشان می‌دهد که خودتنظیمی پیش بینی کننده سازگاری تحصیلی است. نتایج مطالعه ابراهیمی (۱۳۹۰) و نیکدل (۲۰۰۶) نیز حاکی از آن است که بین خود تنظیمی تحصیلی و سازگاری تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. ورود به

³.Cazan

دانشگاه، تغییر مهمی در زندگی جوانان است. با ورود به دانشگاه، سازگاری قبلی فرد به دلیل تغییرات به وجود آمده به هم می‌ریزد و فرد باید بتواند خود را با محیط جدید و ویژگی‌های خاص آن سازگار کند. با این‌که عده‌ای از دانشجویان سریع با دانشگاه سازگار می‌شوند، عده‌ای دیگر در جدا کردن خودشان از ارتباطات قبلی و یا در سازگار شدن با زندگی تحصیلی و اجتماعی دانشگاه، دشواری زیادی دارند. در نتیجه، بررسی سازگاری دانشجویان با دانشگاه و عوامل مؤثر بر آن می‌تواند از اهمیت بالایی برخوردار باشد با تشخیص عوامل پیش‌بینی کننده‌ی سازگاری در دانشجویان، می‌توان به دانشجویان کمک کرد تا بر مسائل و مشکلات تحصیلی خود غلبه کرده و سازگاری بهتر و مناسب‌تری با محیط تحصیلی خود برقرار کنند. لذا هدف این پژوهش بررسی نقش سبک‌های یادگیری و خودتنظیمی تحصیلی در سازگاری تحصیلی دانشجویان دختر می‌باشد.

بر این اساس فرضیه‌های پژوهش عبارتند از:

۱. سبک‌های یادگیری می‌تواند به طور معناداری سازگاری تحصیلی را پیش‌بینی کند.
۲. خودتنظیمی می‌تواند به طور معناداری سازگاری تحصیلی را پیش‌بینی کند.

روش

این پژوهش از نوع همبستگی است. در این طرح سازگاری تحصیلی به عنوان متغیر ملاک و سبک‌های یادگیری و خودتنظیمی تحصیلی به عنوان متغیرهای پیش‌بین در نظر گرفته شده است. برای بررسی داده‌های به دست آمده از شاخص‌های آمار توصیفی اعم از جداول توزیع فراوانی، میانگین، انحراف معیار و همبستگی استفاده شده است. به منظور دستیابی به اهداف پژوهش، از تحلیل رگرسیون چندگانه به روش همزمان استفاده شد. کلیه‌ی تحلیل‌های آماری در این پژوهش با استفاده از نرم افزار، SPSS 21 انجام گرفته است.

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری پژوهش ۶۵۰۰ دانشجوی دختر مقطع کارشناسی دانشگاه شیراز در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ بودند و نمونه پژوهش ۲۵۰ نفر از دانشجویان دختر مقطع

کارشناسی تشکیل دادند که بر اساس جدول مورگان(به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی چند مرحله‌ای^۱ انتخاب شدند. بدین صورت که از میان دانشکده‌های دانشگاه شیراز پنج دانشکده به تصادف انتخاب و سپس از هر دانشکده سه کلاس انتخاب شدند. همچنین رضایت پاسخ‌گویان برای مشارکت در پژوهش کسب گردیده بود.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه سبک‌های یادگیری کلب. پرسشنامه سبک‌های یادگیری کلب(۱۹۸۵)، از ۱۲ گویه تشکیل شده و برای هر گویه چهار گزینه پیشنهاد شده است. گزینه اول همه گویه‌ها اشاره به روش یادگیری از طریق احساس کردن را دارد. گزینه دوم همه گویه‌ها اشاره به روش یادگیری از طریق تماشا کردن را دارد. گزینه سوم همه گویه‌ها اشاره به روش یادگیر طریق فکر کردن را دارد. گزینه چهار همه گویه‌ها اشاره به روش یادگیر طریق انجام دادن را دارد. آزمودنی، پاسخ پیشنهادی را با توجه با نحوه یادگیری خود، از نمره ۱ تا ۴ رتبه بندی می‌کند. به این ترتیب در هر گویه به گزینه‌ای که بیشترین مطابقت را با سبک یادگیری آزمودنی دارد نمره ۴، به گزینه‌ای که در حد متوسط با سبک یادگیری آزمودنی مطابقت دارد نمره ۳، به گزینه‌ای که در حد ضعیف با سبک یادگیری آزمودنی مطابقت دارد نمره ۲ و به گزینه‌ای که با سبک یادگیری آزمودنی مطابقت ندارد نمره ۱ داده می‌شود. با جمع امتیاز هر یک از این ۴ گزینه در ۱۲ گویه پرسشنامه چهار نمره به دست می‌آید که شیوه‌های یادگیری فرد را نشان می‌دهند.

کلب (۱۹۸۵) با پژوهشی که روی ۱۴۴۶ نفر از دانشجویان زن و مرد سال دوم دانشگاه انجام داد، روایی محتوایی این پرسشنامه را بررسی کرد و معتقد است که این پرسشنامه روایی خوبی دارد و برای تشخیص شیوه‌ها و سبک‌های یادگیری یادگیرندگان ابزار مناسبی است. در پژوهش ایزدی و محمد زاده املائی(۱۳۸۶) برای سنجش پایایی پرسشنامه سبک‌های یادگیری از روش‌های آلفای کرونباخ، استفاده شد؛ این ضرایب برای

1. multistage cluster random sampling

تجربه عینی (۰/۶۵)، مشاهده تاملی (۰/۶۴)، مفهوم سازی انتزاعی (۰/۶۷) و آزمایشگری فعال (۰/۷۴) گزارش شده است.

پرسشنامه سازگاری تحصیلی بیکر و سرباک. پرسشنامه سازگاری تحصیلی (۱۹۵۹)، در واقع خرده مقیاسی از پرسشنامه سازگاری با دانشگاه (SACQ) بیکر و سرباک (۱۹۸۹) است که دارای ۲۴ گویه می‌باشد. شیوه نمره‌گذاری با استفاده از مقیاس نمره‌گذاری ۷ گانه طیف لیکرت از کاملاً در مورد من صدق می‌کند (نمره ۷) تا اصلاً در مورد من صدق نمی‌کند (نمره ۱) می‌باشد. برای محاسبه امتیاز کلی پرسشنامه، نمره تمام گویه‌ها با یکدیگر جمع می‌شود. دامنه امتیاز این پرسشنامه بین ۲۴ تا ۱۶۸ خواهد بود. هرچه آزمودنی نمره بیشتری کسب کند نشان دهنده سازگاری تحصیلی بیشتر در او خواهد بود و بالعکس. در مطالعه بیکر و سرباک (۱۹۸۹) ضمن سنجش روایی محتوایی و صوری این پرسشنامه ضریب آلفای کرونباخ برای سازگاری تحصیلی بالاتر از ۰/۸۰ بود. در پژوهش میکاییلی (۱۳۹۱) که در بین دانشجویان دانشگاه ارومیه انجام شده بود ضمن سنجش روایی محتوایی و صوری این پرسشنامه ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۴ به دست آمده است. در پژوهش زارعی (۱۳۹۰) نیز ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳ بود.

پرسشنامه خودتنظیمی بوفارد. پرسشنامه خودتنظیمی بوفارد و همکاران (۱۹۹۵)، ۱۹ گویه دارد که توسط بوفارد و همکاران (۱۹۹۵) طراحی و اعتبارسنجی شده است. از مجموع ۱۹ گویه، ۷ گویه به بعد فراشناخت، ۹ گویه بعد شناخت و سه گویه مربوط به بعد انگیزش بود. شیوه نمره‌گذاری این پرسشنامه با استفاده از مقیاس طیف لیکرت از کاملاً موافقم نمره ۵ تا کاملاً مخالفم نمره ۱ بوده است. بوفارد و همکاران (۱۹۹۵) ضرائب آلفای کرونباخ این پرسشنامه را برای بعد فراشناخت، ۰/۷۲، بعد شناخت ۰/۷۸ و بعد انگیزش ۰/۶۸ گزارش کرده بودند. در ایران، جوکار (۱۳۸۴) در پژوهشی ضرایب آلفای کرونباخ این آزمون را ۰/۷۱ برای بعد فراشناخت، ۰/۵۵ برای بعد شناخت و ۰/۵۰ برای بعد انگیزش گزارش کرد. در پژوهش دیگری که قاسمی و فولادچنگ (۱۳۹۰) انجام

دادند، پایایی این آزمون را به روش آلفای کرونباخ $0/73$ برای بعد فراشناخت، $0/73$ برای بعد شناخت و $0/57$ برای بعد انگیزش گزارش کردند.

در این پژوهش از نمره کل این پرسشنامه استفاده شده است. ضریب پایایی کلی پرسشنامه براساس آلفای کرونباخ توسط کدیور (۱۳۸۰) $0/71$ به دست آمده است. پایایی خرده مقیاس راهبردهای شناختی $0/70$ ، و خرده مقیاس فراشناختی $0/68$ گزارش شده است. برای روایی سازه پرسشنامه خودتنظیمی بوفارد نتایج تحلیل عاملی نشان داد که ضریب همبستگی بین گویه‌ها مناسب بوده و ابزار سنجش از دو عامل تشکیل شده است. بار ارزشی مربوط به عامل‌ها در حد قابل قبول بوده است.

یافته‌ها

یافته‌های پژوهش حاضر در دو قسمت توصیفی و یافته‌های حاصل از تحلیل رگرسیون چندگانه ارائه شده است. در جدول ۱ و ۲ یافته‌های توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار و ماتریس همبستگی سبک‌های یادگیری، خودتنظیمی تحصیلی و سازگاری تحصیلی نشان داده شده است.

جدول ۱: آماره‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	حداکثر	حداقل
تجربه عینی	۲۷/۶۸	۶/۷۷	۴۸	۱۴
مشاهده تاملی	۳۱/۱۰	۴/۸۰	۴۴	۲۰
مفهوم سازی انتزاعی	۳۱/۹۲	۵/۹۰	۷۲	۱۹
آزمایشگری فعال	۲۹/۶۰	۵/۸۷	۴۲	۱۵
خود تنظیمی تحصیلی	۴۷/۵۶	۱۰/۸۰	۱۱۴	۱۸
سازگاری تحصیلی	۸۲/۳۳	۱۳/۴۶	۱۱۸	۴۰

جدول ۲: همبستگی بین متغیرهای پژوهش

۶	۵	۴	۳	۲	۱	
					۱	۱. تجربه عینی
				۱	-۰/۲۷**	۲. مشاهده
						تاملی
			۱	-۰/۱۱	-۰/۴۸**	۳. مفهوم سازی
						انتزاعی
		۱	-۰/۱۴*	-۰/۳۶**	-۰/۴۸**	۴. آزمایشگری
						فعال
	۱	-۰/۰۳	۰/۰۵	-۰/۰۴	-۰/۰۲	۵. خود تنظیمی
						تحصیلی
۱	۰/۵۶**	۰/۰۵	۰/۲۱**	-۰/۱۲	-۰/۱۰	۶. سازگاری
						تحصیلی

**P<۰/۰۵

*P<۰/۰۱

همان‌طور که نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد، سازگاری تحصیلی ($P < ۰/۰۱$)، $r = ۰/۲۱$ دارای همبستگی مثبت و معنادار با سبک تفکر مفهوم سازی انتزاعی می‌باشد. همچنین سازگاری تحصیلی ($P < ۰/۰۱$)، $r = ۰/۵۶$ دارای همبستگی مثبت و معنادار با خود تنظیمی تحصیلی می‌باشد. جدول ۳ نیز پیش‌بینی سازگاری تحصیلی بر اساس سبک‌های یادگیری و خودتنظیمی تحصیلی را نشان می‌دهد.

جدول ۳- پیش بینی سازگاری تحصیلی بر اساس سبک‌های یادگیری و خود تنظیمی تحصیلی

متغیر پیش بین	F	P	R	R ²	B	β	t	P
تجربه عینی					۰/۲۶	۰/۱۳	۰/۹۰	NS
مشاهده					۰/۰۸	۰/۰۳	۰/۲۷	NS
تاملی	۲۵/۵۳	۰/۰۰۰۱	۰/۶۰	۰/۳۶				

۰/۰۱	۲/۴۸	۰/۲۷	۰/۶۳	مفهوم سازی انتزاعی
NS	۱/۲۸	۰/۱۶	۰/۳۸	آزمایشگری فعال
۰/۰۰۰۱	۱۰/۳۴	۰/۵۵	۰/۶۸	خودتنظیمی

همان گونه که در جدول ۳ مشاهده می شود سبک های یادگیری تجربه عینی، مشاهده تاملی و آزمایشگری فعال پیش بینی کننده معنی داری برای سازگاری تحصیلی نیست اما سبک یادگیری مفهوم سازی انتزاعی ($\beta = ۰/۲۷$ ، $P = ۰/۰۱$) پیش بینی کننده مثبت و معنی دار سازگاری تحصیلی است. همچنین خودتنظیمی تحصیلی ($\beta = ۰/۵۵$ ، $P = ۰/۰۰۰۱$) پیش بینی کننده مثبت و معنی دار سازگاری تحصیلی است. در مجموع این متغیرها ۳۶ درصد واریانس سازگاری تحصیلی را تبیین می کنند.

بحث و نتیجه گیری

نتایج پژوهش نشان داد که سبک یادگیری تفکر انتزاعی پیش بینی کننده معنی دار سازگاری تحصیلی است. نتیجه مشاهده شده در رابطه با نقش سبک های یادگیری با سازگاری تحصیلی با پژوهش زارعی (۱۳۹۰) همسو می باشد. رابطه همبستگی مثبت و معنادار میان شیوهی یادگیری مفهوم سازی انتزاعی و سازگاری تحصیلی به این معناست که هر چه ترجیح فرد بر روی این شیوه بیشتر باشد، میزان سازگاری تحصیلی او بالاتر خواهد بود. افراد با سبک یادگیری مفهوم سازی انتزاعی دارای برنامه ریزی نظام مند و دستکاری ریز بینی در تحلیل ایده ها هستند. در این شکل از یادگیری، برای درک مسائل در موقعیت ها از منطق و اندیشه، بیش از احساس استفاده می شود. در یادگیری از راه مفهوم سازی انتزاعی، فرد اندیشه ها را به شکل منطقی تحلیل می کند، آنها را به صورت

نظام‌مند طراحی می‌نماید و آنگاه بر اساس درک اندیشمندانه‌ای که از یک موقعیت حاصل می‌آورد، عمل می‌کند (کلب، ۱۹۸۴). شاید به خاطر اینکه در نظام آموزشی ما تدریس معلمان بیشتر با تکیه بر مفاهیم انتزاعی است و در امتحان نیز از دانش آموزان همان مطالب به صورت انتزاعی خواسته می‌شود و دانش آموزان باید قدرت درک و تجزیه تحلیل مطالب را داشته باشند، همچنین به دلیل اینکه پژوهش‌ها نشان داده‌اند که افراد دارای شیوه یادگیری تفکر انتزاعی از بالاترین عملکرد تحصیلی برخوردارند (کرنول و منفرد، ۱۹۹۴) و نیز به دلیل اینکه در نظام آموزشی جامعه‌ی ما، کنکور به عنوان خط تمایز و نقش آن در ورود فرد به دانشگاه مطرح است و در کنکور سوالات به صورت انتزاعی و فقط به وسیله تجزیه و تحلیل دانش آموز می‌تواند پاسخ داده شود، به نظر منطقی می‌رسد که در افرادی که چنین ترجیحاتی دارند، یعنی دارای سبک یادگیری انتزاعی هستند، سازگاری تحصیلی بالاتر باشد.

نتایج تحقیق نشان می‌دهد که سبک‌های یادگیری تجربه عینی، مشاهده تاملی و آزمایشگری فعال پیش بینی کننده سازگاری تحصیلی نمی‌باشد. این نتایج به این دلیل می‌باشد که در مدارس به تجربه عینی، کارهای آزمایشگاهی و گردش‌های علمی که سبب میشود یادگیرندگان از طریق مشاهده علمی و آزمایشگری به یادگیری بپردازند، کمتر بها داده می‌شود در نتیجه این سبک‌های یادگیری نمی‌توانند پیش بینی کننده معناداری برای سازگاری تحصیلی در دانشجویان باشند. همچنین نتایج پژوهش نشان دهنده تاثیر خود تنظیمی تحصیلی بر سازگاری تحصیلی می‌باشد که با پژوهش‌های حاجی شمسایی و همکاران (۲۰۱۳)، هنربخش (۱۳۹۴)، اسماعیلی راد (۱۳۹۴)، ابراهیمی (۱۳۹۰) و نیکدل (۲۰۰۶) همسو می‌باشد. این نتایج حاکی از آن است که خودتنظیمی تحصیلی نقش به‌سزایی در سازگاری تحصیلی دارد، در واقع دانشجویانی که خودتنظیمی بیشتری دارند از سازگاری تحصیلی بالاتری برخوردارند (هنربخش، ۱۳۹۴؛ اسماعیلی راد، ۱۳۹۴؛ ابراهیمی، ۱۳۹۰). در توجیه این یافته می‌توان گفت تسلط بر خود و محیط

و داشتن فرایندهای کنترل خود این امکان را می‌دهد که فعالیت‌ها و فرایندهای مختلف خود کنترل شود و در نتیجه امکان سازگاری با محیط بهتر فراهم می‌گردد. یادگیرندگان خود تنظیم در دانش فراشناختی مهارت داشته و می‌دانند چگونه فرایندهای ذهنی خود را در جهت پیشرفت و هدف‌های فردی سوق دهند. هم‌چنین آن‌ها در مراحل مختلف یادگیری اقدام به برنامه‌ریزی، خود نظارتی، خودکنترلی و خودسنجی می‌کنند. از نظر انگیزش این نوع از یادگیری به داشتن باورها و انگیزش‌های انطباقی مناسب در حوزه‌های تحصیلی و تلاش و پشتکار لازم در این زمینه کمک فراوانی نموده و سبب می‌شود فرد خود را لایق، خود کارآمد و مستقل تصور نماید. هم‌چنین از نظر رفتاری این یادگیرندگان قادرند محیط‌هایی را برای یادگیری بهینه انتخاب، پی‌ریزی و خلق نمایند و با استفاده بهینه در مدیریت منابع (مکان، زمان و مواد کمک آموزشی) و با اداره‌ی محیط و کمک از افراد دیگر (معلمان، همسالان و والدین)، ناسازگاری کمتری را بروز می‌دهند. بنابراین فراهم کردن محیط آموزشی و ساختار کلاسی که به خود تنظیمی تحصیلی یادگیرندگان بیانجامد، نقش مهمی در کاهش ناسازگاری آنان ایفا خواهد کرد.

منابع

- ابراهیمی، انسیه. (۱۳۹۰). بررسی تاب آوری و هوش هیجانی با سازگاری (عاطفی، اجتماعی، تحصیلی) در دانش آموزان پسر شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.
- اسماعیلی راد، نعیمه. (۱۳۹۴). پیش بینی سازگاری تحصیلی بر اساس خودنظم دهی فراشناختی و سبک های هویتی در دانش آموزان دوره متوسطه دوم ناحیه ۴ آموزش و پرورش شهر قم، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی.
- افشون، محمد. (۱۳۹۳). نقش واسطه گری خودپنداره تحصیلی در ارتباط بین سبک های یادگیری و سازگاری تحصیلی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
- امامی پور، سوزان، شمس اسفند آباد، حسن. (۱۳۸۶). سبک‌های یادگیری و شناختی. تهران: انتشارات سمت.

- ایزدی، صمد زاده، محمدزاده املایی، رجبعلی. (۱۳۸۶). بررسی رابطه سبک های یادگیری، ویژگی های شخصیتی عملکرد تحصیلی دانش آموزان، نشریه دانشور رفتار، ۱۴، ۲۷، ۲۸-۱۵.
- پناهی، روح اله (۱۳۹۳). نقش واسطه‌ای رشد اجتماعی در بین سبک های یادگیری و رشد اجتماعی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
- جوکار، بهرام. (۱۳۸۴). بررسی رابطه هدف گرایی و خودتنظیمی در دانشجویان رشته های مختلف تحصیلی دانشگاه شیراز، مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، ۲۲، ۴، ۷۱-۶۵.
- حاجی شمسایی، مهدی، کارشکی، حسین و امین یزدی، امیر. (۱۳۹۱). نقش خودتنظیمی در سازگاری تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر، مجله پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۷-۲.
- زارعی، حیدرعلی. (۱۳۹۰). تبیین سهم عوامل سبک های تفکر/ یادگیری و سازگاری آموزشی در پیشرفت تحصیلی، پایان نامه دکتری دانشگاه آزاد واحد رودهن.
- زارع نژاد، محمد (۱۳۹۰). پیش بینی سازگاری تحصیلی بر اساس کمال گرایی و اخلاقیات عاطفی در دانش آموزان دبیرستانی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شیراز.
- سیف، علی اکبر. (۱۳۸۶). روانشناسی پرورشی نوین، ویرایش ششم، تهران: نشر دوران.
- عظیمی، محمد، پیری، موسی، زوار، تقی. (۱۳۹۲). رابطه فرسودگی تحصیلی و یادگیری خودتنظیم با عملکرد تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه، مجله پژوهش در برنامه ریزی درسی (دانش و پژوهش در علوم تربیتی برنامه ریزی درسی)، ۱۰(۱۱)، ۱۱۶-۱۲۸.
- قاسمی، علی و فولادچنگ، محبوبه. (۱۳۹۰). بررسی نقش تاکیدات هدفی والدین در یادگیری خودتنظیمی دانش آموزان، مجله مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۱، ۸۶-۶۹.
- کدیور، پروین (۱۳۸۰). روان شناسی تربیتی. انتشارت سمت. تهران.
- میرزاییان، بهرام، حسن زاده، رمضان، شیردل، خیرالنسا. (۱۳۹۱). رابطه راهبردهای یادگیری خودتنظیم و انگیزش پیشرفت با عملکرد تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه ناحیه یک شهر ساری، نوآوری های مدیریت آموزشی (اندیشه های تازه در علوم تربیتی). ۷(۴)، ۸۷-۷۷.
- میکاییلی منبع، فرزانه. (۱۳۹۱). رابطه سبک های هویت، تعهد هویت و جنسیت با سازگاری تحصیلی دانشجویان با دانشگاه، مجله مطالعات روانشناختی، ۶(۲)، ۴۲-۲۵.
- نیکدل، فریبرز. (۲۰۰۶). بررسی و مقایسه خودتنظیمی یادگیری با سازگاری (عاطفی، اجتماعی، آموزشی) در دانش آموزان کاربر اینترنت و غیر کاربر دبیرستان های پسرانه شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران.

هنریخش، زهرا. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین جهت گیری هدفی و خودتظیمی بر سازگاری تحصیلی دانش آموزان مقطع دوم متوسطه شهرستان داراب، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نوراستان فارس.

- Aliabadi, K. (2003). Norming the price Learning Styles Inventory of Dahn, Dahren and Price, and Comparing the Learning Style of fifth degree of Guidance School of Tehran. Phd Thesis, Alame Tabatabaei, /University of TehranCassady.
- Baker, R. W. & Siryk, B. (1984). Measuring Adjustment to College. *Journal of Counseling psychology*, 3 , 179-189.
- Baker, R.W. & Seryak, B.(1989). *Student adaption to college questionnaire (SACQ)*. *Western psychology services [cited 2012 Feb 29]*. Available from: [http:// portal wpspublish/ pdf/ sacq.pdf](http://portal.wpspublish/pdf/sacq.pdf).
- Bouffard Bouchard, T. Boisvert, J. Vezeau, C. & Larouche, C. (1995). The impact of goal orientation on selfregulation and performance among college students. *British Journal of Educational Psychology*, 65, 317329.
- Cazan, A. M., & Anitei, M. (2010). Motivation, learning strategies and acadmic adjustment. *Romanian Journal of Experimental, Applied Psychology*, 1(1), 61-69.
- Cazan, Ana-Maria, (2012). Self regulated learning strategies – peridictors of academic adjustment. *Procedia- Social and Behavioral sciences*, 33, 104-108.
- Christou, N., & Dinov, I.D. (2010). A study of students learning styles, discipline attitudes and know- ledg acquisition in technology- enhanced probability and statistics education. *Journal of Online Learning and Teaching*, 6(3) , 546-572.
- Cronwell, John, M., & Manferdo, Pamela, A.(1994). Kolb's learning style the theory revisited. *Journal of Educational and Psychological Measurement*, 54 (2), 317-327.
- Enoches, W. K., Ronald, C. b.(2006). Social adjustment of college freshman: The important of gender and living environment. *college student journal*.40(1).
- Frielder, L.J, Reid, G.J, Shupak, N., Cribbie, R.(2007). Social Support, self esteem and stress as predictor of adjustment to university among first year undergraduates. *Journal of college student development*.47(3).
- Kolb, D.A. (1984). *Experiential learning*, Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Kolb, D.A. (1985). *Learning- Style inventory*, Boston, MA: McBer and Company.
- Kosnin, A.M. (2007). Self-regulated learning and academic achievement in Malaysian undergraduates. *International Education Journal*, 8(1), 221–228.
- Leong, F. T. L., Bonze, M. H.(1997). Coping styles as college adjustment of freshman.c *Counselling psychology courterly*.10

- Lashioer, H. K. (1986). Learning Style of Nursing Students Environmental Press Predictions of Two Clinical Nursing Setting, *Journal of Advanced Nursing*, 11, 294-289.
- Pintrich, P. (1995). Understanding self-regulated. *New Directions for Teaching and Learning* 63, 3-12.
- Pettus, K. R. (2006). *The relationship of parental monitoring to community college student adjustment and achievement: differences by gender, ethnicity, parental education level, and student residence*. Unpublished Ph.D. Thesis, Carolina University.
- Phan HP. (2010). Critical thinking as a self-regulatory process component in teaching and learning. *Psicothema*. ; 22(2): 284-92
- Pintrich PR. (2004) A conceptual framework for assessing motivation and self-regulated learning in college students. *Educational Psychology Review*.; 16(4): 385-407.
- Pintrich, P.R. & De Groot. E.V. (1990). Motivation self-regulated learning components of classroom academic performance. *Journal of educational psychology*. 82.33-40.
- Tunwir, U.H., Aditya, K.S., & Banshi, D. (2010). An investigation of relationship between learning styles and performance of learners. *International Journal of Engineering science and Technology*, 2(7), 2813-2819.
- Woolfolk, A. E. (2004). *Educational Psychology*, (9th Ed). Pearson, International edition.
- Woosley, S., (2003). How important are the first few weeks of college? The long term effects of initial college experience. *college student journal*.
- Zimmerman, Martinez Pons. (1986). Development of a structured interview for assessing student use of self – Regulated learning strategists. *American educational research journal*, Vol 23, No 4, Winter 1986, PP. 614-628.
- Zimmerman, B. (2001). *Self-regulated learning and academic achievement: Theoretical Perspectives*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

